

KOMISJA
EUROPEJSKA

Strasburg, dnia 10.3.2026 r.
COM(2026) 115 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie pakietu energetycznego dla obywateli

{SWD(2026) 115 final}

Pakiet energetyczny dla obywateli – przystępna cenowo energia dla wszystkich

Wszyscy Europejczycy powinni mieć dostęp do przystępnej cenowo, czystej energii w wygodnych i odpornych budynkach mieszkalnych. Przystępna cenowo energia jest podstawowym warunkiem bezpiecznego i godnego poziomu życia, wolnego od ubóstwa, oraz kluczem do zapewniania sprawiedliwości i włączenia społecznego, w szczególności w przypadku grup znajdujących się w trudnej sytuacji i osób w każdym wieku. Jeżeli ceny energii są zbyt wysokie, cierpi na tym cała gospodarka – spada konsumpcja, a przedsiębiorstwa przestają się rozwijać. Temu właśnie ma zaradzić pakiet energetyczny dla obywateli.

Najbezpieczniejszym sposobem uzyskania przystępnej cenowo energii jest poleganie na **czystej energii, którą Europa może wytwarzać dla siebie**. Dlatego też należy umożliwić Europejczykom przejście z gazu na czystsze alternatywy oparte na energii elektrycznej. **Elektryfikacja** z czasem przyniesie niższe i bardziej stabilne ceny, a jednocześnie zwiększy niezależność, zrównoważony rozwój i konkurencyjność Europy. Państwa członkowskie mają tu do odegrania pewną rolę, ponieważ mogą wprowadzać odpowiednie, ukierunkowane zachęty, na przykład poprzez zwiększenie atrakcyjności korzystania z energii elektrycznej dzięki bodźcom podatkowym i niższym opłatom.

Elastyczność umożliwia gospodarstwom domowym wyposażonym w inteligentne liczniki korzystanie z energii w okresach, gdy energia elektryczna jest dostępna w większych ilościach i po niższej cenie. Elastyczności może dodatkowo sprzyjać inteligentne i dwukierunkowe ładowanie pojazdów elektrycznych. Aby było to możliwe, obywatele potrzebują dostępu do rzetelnych informacji i porad dostosowanych do różnych potrzeb (w tym związanych z niepełnosprawnością), przystępnych cenowo technologii oraz usług, które nagradzają użytkowników za przesunięcie zużycia energii elektrycznej z okresów szczytowych na tańsze; należy przy tym szczególnie uwzględnić grupy dotknięte wykluczeniem cyfrowym. Z niedawnego badania Eurobarometru¹ wynika, że konsumenci energii w Unii chcą lepszej **ochrony** osób znajdujących się w trudnej sytuacji i dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz większej **jasności i przejrzystości rachunków za energię**.

Obywatele UE – np. rolnicy, mieszkańcy obszarów wiejskich, właściciele małych przedsiębiorstw lub przedszkoli – powinni mieć możliwość łączenia sił oraz produkowania i **dzielienia się** energią wytworzoną we własnym zakresie. Zmniejsza to obciążenie lokalnych sieci energetycznych i zapobiega niepotrzebnym inwestycjom w infrastrukturę energetyczną. Wymogi finansowe i techniczne dotyczące tworzenia **społeczności energetycznych** powinny być jasne i proste. Wzmocnienie pozycji konsumentów jest również korzystne dla europejskich producentów **czystych technologii** i dostawców energii elektrycznej, ponieważ zwiększony popyt na innowacyjne produkty (np. pompy ciepła) i usługi (np. leasing socjalny, ciepło jako usługa) przyniesie pewność inwestycyjną i przyczyni się do wzrostu na tych rynkach pracy. Te innowacyjne technologie poprawią również powiązanie między energią a wodą, zwłaszcza podczas susz i fal upałów, a tym samym pomogą obniżyć rachunki za energię².

Pakiet energetyczny dla obywateli ma również na celu rozwiązanie problemu **ubóstwa energetycznego**. Z tą poważną sytuacją boryka się obecnie zbyt wielu mieszkańców UE i dotyka ona w nieproporcjonalny sposób grupy znajdujące się w trudnej sytuacji oraz mieszkańców obszarów wiejskich, regionów oddalonych, najbardziej oddalonych i wysp. W 2024 r. prawie 10 % Europejczyków nie było w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów zimą, a wielu z nich stoi w obliczu rosnącej potrzeby chłodzenia latem. Zasadnicze znaczenie

¹ [Badanie Eurobarometr Flash 566](#) „Consumer behaviour in the energy transition” [Zachowanie konsumentów w transformacji energetycznej], grudzień 2025 r.

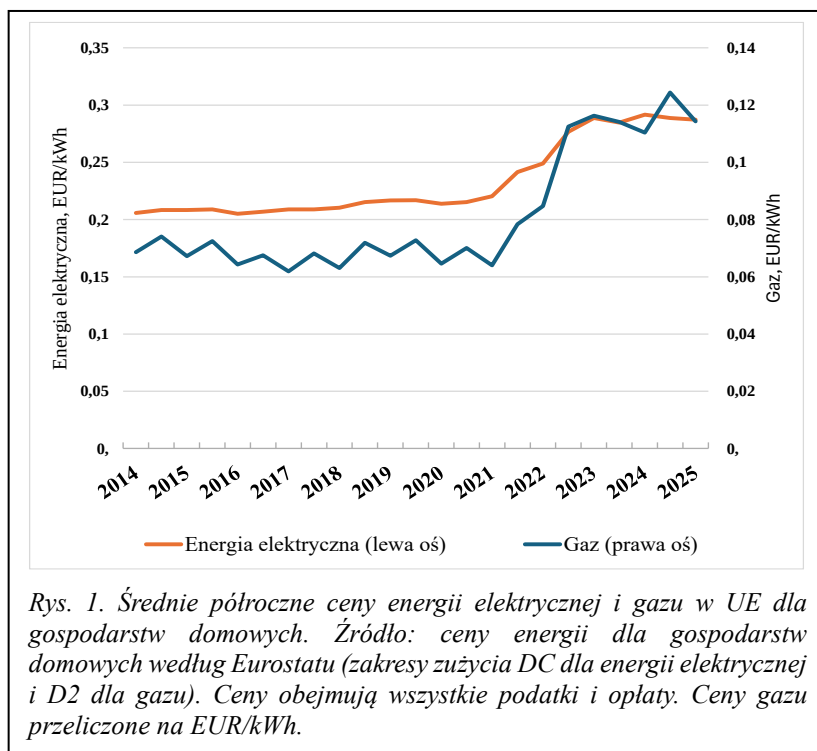
² Europejska strategia odporności gospodarki wodnej, COM/2025/280 final.

dla zmniejszenia ubóstwa energetycznego i wydatków mieszkaniowych mają poprawa charakterystyki energetycznej budynków i przejście na tańsze systemy ogrzewania i chłodzenia elektrycznego lub systemy lokalne oparte na energii odnawialnej.

Istnieje już solidny zestaw unijnych przepisów w tym zakresie, jednak ich **wdrażanie** jest nierównomierne. Zapewnienie ich skutecznego egzekwowania jest kluczowe dla umożliwienia ludziom pełnego korzystania z przysługujących im praw. Bardzo ważną rolę we wspieraniu mieszkańców w transformacji energetycznej odgrywają **władze lokalne**, które udzielają porad administracyjnych, technicznych i finansowych, w szczególności w zakresie przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu i docierania do grup o szczególnych potrzebach. Aby zintensyfikować wspólne starania na wszystkich szczeblach sprawowania rządów i zapewnić korzyści Europejczykom, w niniejszym komunikacie, uzupełniającym inne inicjatywy Komisji³ dotyczące przystępnej cenowo energii, określono konkretne działania mające na celu: (i) obniżenie rachunków za energię dla gospodarstw domowych, (ii) ochronę i wzmocnienie pozycji konsumentów, (iii) rozwiązanie problemu ubóstwa energetycznego oraz (iv) skuteczne wdrażanie obowiązujących przepisów UE.

FILAR I: OBNIŻENIE RACHUNKÓW ZA ENERGIĘ DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Wysokie ceny energii szkodzą europejskiej gospodarce oraz mieszkańcom Europy. Ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych gwałtownie wzrosły w czasie kryzysu i utrzymują się na wysokim poziomie, co w nieproporcjonalny sposób uderza w grupy znajdujące się w trudnej sytuacji. Detaliczne ceny energii elektrycznej dla gospodarstw domowych w UE są o 36 % wyższe od średniej z lat 2014–2020, a detaliczne ceny gazu są o 68 % wyższe w porównaniu ze średnią z tego samego okresu. Dla porównania inflacja w tym samym okresie wyniosła 26 %, co oznacza, że po uwzględnieniu inflacji ceny wzrosły o 10 %.

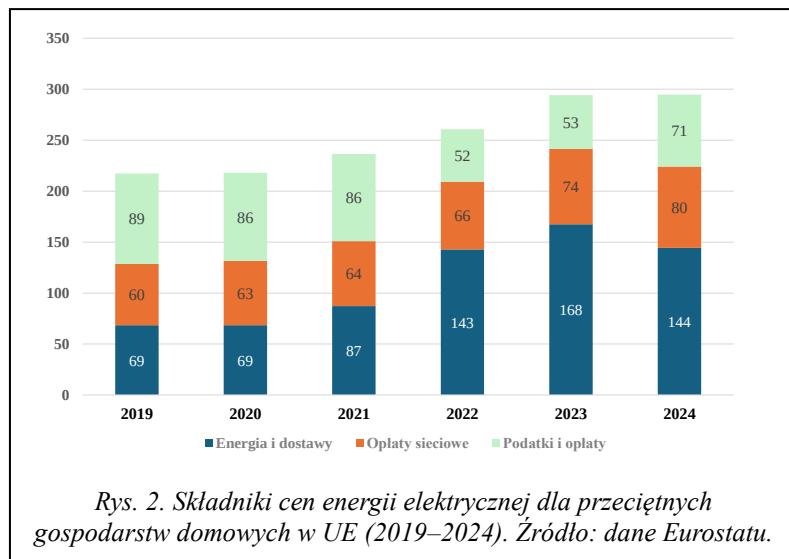
Rys. 1. Średnie półroczne ceny energii elektrycznej i gazu w UE dla gospodarstw domowych. Źródło: ceny energii dla gospodarstw domowych według Eurostatu (zakresy zużycia DC dla energii elektrycznej i D2 dla gazu). Ceny obejmują wszystkie podatki i opłaty. Ceny gazu przeliczone na EUR/kWh.

Na wysokość rachunków za energię płaconych przez Europejczyków wpływają **opłaty sieciowe, krajowe podatki i opłaty, hurtowa cena energii** oraz poziom indywidualnego **zużycia**. Krajowe podatki energetyczne oraz obliczanie opłat sieciowych pozostają zasadniczo w gestii państw członkowskich i ich organów regulacyjnych, co daje im narzędzia do obniżania

³ Mianowicie [Pakt dla czystego przemysłu](#), [Plan działania na rzecz przystępnej cenowo energii](#), [Europejski plan na rzecz przystępnych cenowo mieszkań](#), [pakiet dotyczący sieci energetycznych](#), [Agenda dla miast](#), a także przyszła strategia na rzecz elektryfikacji, strategia w zakresie ogrzewania i chłodzenia lub strategiczny plan działania na rzecz cyfryzacji i sztucznej inteligencji w sektorze energetycznym.

rachunków za energię. W związku z tym Komisja proponuje cztery konkretne działania w tym zakresie.

Działanie 1: Obniżenie podatków i opłat za energię elektryczną dla gospodarstw domowych do unijnego poziomu minimalnego

Podatki i opłaty za energię elektryczną stanowią średnio 25 % ceny dla gospodarstw domowych i 15 % ceny dla przedsiębiorstw. Państwa członkowskie mogą obniżyć krajowe podatki i opłaty energetyczne, w tym dodatkowe podatki lub opłaty niezwiązane z energią (np. opłaty za nadawanie publiczne doliczane do rachunków za energię elektryczną⁴). Usunięcie kosztów niezwiązanych z

energią przynosi korzyści wszystkim odbiorcom energii elektrycznej, w szczególności gospodarstwom domowym, które znajdują się w trudnej sytuacji.

Niektóre państwa członkowskie⁵ obniżyły stawkę podatkową dla sektorów energochłonnych lub są w trakcie jej obniżania. Zmniejszenie opodatkowania okazało się również skuteczne w tymczasowym ograniczaniu rachunków za energię w czasie kryzysu energetycznego, zwłaszcza gdy cena detaliczna energii elektrycznej była znacznie wyższa niż cena gazu. Na mocy obowiązującej dyrektywy w sprawie opodatkowania energii oraz dyrektywy VAT państwa członkowskie mają swobodę w obniżaniu minimalnych stawek podatku akcyzowego i VAT od cen energii elektrycznej. Miałoby to natychmiastowy wpływ na ceny energii elektrycznej i przyczyniłoby się również do szybszej elektryfikacji zastosowań końcowych.

Cel	Obniżenie rachunków konsumentów za energię elektryczną i wspieranie elektryfikacji
Rezultat	Rachunki mieszkańców UE mogłyby zostać obniżone o 14 % lub średnio o 200 EUR rocznie .
Sposób realizacji	Państwa członkowskie powinny przyczynić się do obniżenia rachunków za energię elektryczną dla gospodarstw domowych, przeprowadzając przeglądy podatkowe i w pełni wykorzystując mechanizmy elastyczności przewidziane w przepisach UE oraz rozważając pełne lub częściowe ukierunkowane obniżki stawek podatku akcyzowego od energii elektrycznej , np. dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i znajdujących się w trudnej sytuacji.

⁴ Opłaty związane z nadawaniem publicznym dolicza się w Grecji, we Włoszech i Portugalii.

⁵ Niemcy, Francja.

Działanie 2: Obniżenie kosztów sieci dla lokalnych konsumentów

Aby pokryć koszty transportu energii do swoich domów, konsumenci płacą **taryfy sieciowe**. Stanowi to **od jednej czwartej do jednej trzeciej cen energii elektrycznej** i ma kluczowe znaczenie dla przystępności cenowej energii. Unijne przepisy chronią konsumentów, wymagając od operatorów sieci, aby przynosili wyłącznie opłaty, które odzwierciedlają koszty, są przejrzyste, uwzględniają potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa i elastyczności sieci oraz odzwierciedlają rzeczywiście poniesione koszty⁶. Taryfy i związane z nimi koszty podlegają zatwierdzeniu przez niezależne krajowe organy regulacyjne.

Spółeczności energetyczne, które wytwarzają energię na własne potrzeby lub dzielą się nią z sąsiadami, mogą pomóc ograniczyć wykorzystanie sieci lokalnych i uniknąć inwestycji w dodatkową infrastrukturę. Premie za elastyczność w taryfach sieciowych, które obniżają rachunki za energię dla społeczności energetycznych i osób dzielących się energią, stanowiłyby zachętę do lokalnej produkcji i lokalnego zużycia energii oraz przyniosłyby korzyści wszystkim użytkownikom sieci.

W 2025 r. Komisja opublikowała **wytyczne dotyczące taryf sieciowych**⁷, aby pomóc krajowym organom regulacyjnym w utrzymaniu opłat sieciowych, a tym samym rachunków dla konsumentów, na niskim poziomie. Szybkie wdrożenie tych wytycznych pomoże obniżyć opłaty sieciowe dla wszystkich konsumentów. Komisja zachęca organy regulacyjne, by przyjęły rygorystyczne podejście przy ocenie kosztów i przychodów oraz uwzględniły w pełni potencjalną elastyczność i reakcję popytu jako alternatywy dla kosztownych inwestycji infrastrukturalnych. W ramach działań następczych w związku z wytycznymi dotyczącymi taryf sieciowych Komisja będzie współpracować z krajowymi organami regulacyjnymi w celu przyspieszenia transformacji energetycznej, m.in. poprzez nagradzanie pozytywnych skutków wynikających z działania społeczności energetycznych i dzielenia się energią.

Cel	Obniżenie taryf sieciowych dla konsumentów
Rezultat	Elastyczne zużycie oraz elastyczna lokalna produkcja i elastyczne lokalne zużycie energii elektrycznej sprzyjające zmniejszeniu potrzeb inwestycyjnych w sieci i bardziej wydajnej eksploatacji .
Sposób realizacji	Zachęca się krajowe organy regulacyjne, by rozważyły ukierunkowane zachęty w taryfach sieciowych na rzecz elastycznego zużycia lokalnego, co ograniczyłoby ogólne koszty sieci, np. w przypadku społeczności energetycznych i obywateli dzielących się energią, oraz by oceniły potencjał elastyczności , w szczególności ze strony społeczności energetycznych i dzielenia się energią przy projektowaniu opłat sieciowych. Komisja będzie ściśle współpracować z ACER i krajowymi organami regulacyjnymi w celu szybkiego wdrożenia jej wytycznych dotyczących projektowania opłat sieciowych .

Działanie 3: Zwiększenie wykorzystania czystych i energooszczędnych technologii

W 2023 r. głównym zastosowaniem energii w gospodarstwach domowych w UE było **ogrzewanie domów** (62,5 % zużycia energii końcowej w sektorze mieszkaniowym), a

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (wersja przekształcona).

⁷ [Zawiadomienie w sprawie wytycznych w sprawie nieulegających dezaktualizacji opłat sieciowych w celu obniżenia kosztów systemu](#), C(2025) 4010 final.

następnie **ogrzewanie wody** (15,1 %)⁸. **Unijne etykiety energetyczne** już teraz wykazują potencjał oszczędności i dostarczają konsumentom przydatne porady, na przykład przy podejmowaniu decyzji o zakupie urządzeń do domów⁹. **Systemy zarządzania energią w domu** oraz **nowoczesne inteligentne urządzenia energetyczne** mogą obniżyć rachunki za energię. Przejście na mobilność elektryczną daje dodatkowe możliwości zmniejszenia kosztów energii dzięki inteligentnemu i dwukierunkowemu ładowaniu pojazdów elektrycznych, a zatem umożliwia gospodarstwom domowym optymalizację zużycia energii elektrycznej. Systemy takie postrzega się jednak często jako zbyt kosztowne, głównie ze względu na wysokie koszty początkowe. Aby rozwiązać ten problem, niektóre państwa członkowskie ustanowiły **innowacyjne modele finansowania**, w tym leasing socjalny¹⁰. Przedsiębiorstwa na niektórych rynkach oferują klientom czyste systemy grzewcze (w tym konserwację), umożliwiając konsumentom opłacanie kosztów w elastycznych miesięcznych ratach¹¹. Opracowywane są programy wykraczające poza dotacje, ale w większości przypadków nie zostały jeszcze powszechnie wdrożone.

Komisja wzywa państwa członkowskie i przedsiębiorstwa do wyjścia **poza podejście oparte wyłącznie na dotacjach** oraz do opracowania **innowacyjnych usług energetycznych i rozwiązań w zakresie finansowania** – na przykład programów łączących leasing socjalny z potencjałem pokrycia początkowych kosztów kapitałowych, oferowania ciepła jako usługi¹² lub elastycznych taryf za pompy ciepła i koszty konserwacji. Zapewni to obywatelom Unii większy dostęp do czystych, energooszczędnych i wodooszczędnych technologii i poprawi jakość życia, na przykład dzięki zmniejszeniu zanieczyszczenia, podniesieniu komfortu i zdrowia osób w pomieszczeniach oraz obniżeniu rachunków za energię. Odpowiednio zaprojektowane systemy łączące finansowanie publiczne i prywatne, traktujące priorytetowo osoby dotknięte ubóstwem energetycznym oraz inne grupy znajdujące się w trudnej sytuacji, będą miały pozytywny wpływ na gospodarstwa domowe o niższych i średnich dochodach, w których koszty energii mogą stanowić nieproporcjonalnie dużą część całkowitych dochodów. Podobnie należy wspierać inwestycje mające na celu wdrożenie czystych lub energooszczędnych rozwiązań w systemach pozasieciowych. W ramach przyszłej strategii na rzecz inwestycji w czystą energię¹³ Komisja zamierza odblokować prywatne inwestycje w efektywność energetyczną

Cel	Zwiększenie dostępu do czystych i wydajnych technologii dzięki innowacyjnym rozwiązaniom
Rezultat	Poprawa charakterystyki energetycznej budynków, niższe rachunki za energię.
Sposób realizacji	Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w ramach europejskiej koalicji na rzecz finansowania efektywności energetycznej nad opracowaniem praktycznych i innowacyjnych modeli usług energetycznych oraz rozwiązań finansowych, a także podejść innych niż te

⁸ Eurostat, „[Energy consumption in households](#)” [Zużycie energii w gospodarstwach domowych], czerwiec 2025 r.

⁹ „[Europeans attitudes towards energy policies](#)” [Postawy Europejczyków wobec polityki energetycznej] – wrzesień 2024 r. – badanie Eurobarometru. W ciągu ostatnich pięciu lat z unijnej etykiety energetycznej skorzystało ponad trzy czwarte respondentów.

¹⁰ Na przykład Francja uruchomiła drugą edycję systemu leasingu socjalnego dla pojazdów elektrycznych. Na Łotwie przedsiębiorstwo państwowe zapewnia przedsiębiorstwom i gospodarstwom domowym dostęp do zasobów finansowych poprzez pożyczki, gwarancje i inwestycje w fundusze venture capital.

¹¹ Dobre praktyki przedstawione w załączniku do zalecenia Komisji w sprawie odblokowania prywatnych inwestycji w efektywność energetyczną. COM(2026)1526, zalecenie.

¹² Model biznesowy, który umożliwia klientom płacenie za ciepło, które zużywają, a nie za infrastrukturę lub paliwo.

¹³ COM(2026) 116, Strategia na rzecz inwestycji w czystą energię.

	oparte wyłącznie na dotacjach, które to podejścia obejmują wymianę najlepszych praktyk docierania do gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji, zwiększanie wykorzystania systemów zarządzania energią i inteligentnych urządzeń energetycznych w domach i budynkach oraz poprawę dostępu gospodarstw domowych do zelektryfikowanych, elastycznych i efektywnych usług i technologii energetycznych (IV kw. 2026 r.).
--	--

Działanie 4: Zapewnienie konsumentom dostępu do najtańszej oferty i umożliwienie szybkiej zmiany dostawcy

Przepisy UE dają odbiorcom **prawo do zmiany** dostawców energii¹⁴; Szacuje się jednak, że obywatele tracą średnio **152 EUR rocznie** przez to, że nie korzystają z tej możliwości¹⁵. Jednym z powodów jest brak przejrzystości. Nie wszystkie istniejące narzędzia porównawcze mogą być wystarczające w tym względzie i chociaż platformy pośredniczące mogą ułatwiać zmianę dostawcy, ich modele biznesowe nie zawsze są jasne, co może negatywnie wpływać na przejrzystość i rozliczalność.

Komisja wzywa państwa członkowskie do zapewnienia, aby dostawcy energii co najmniej raz w roku udzielali swoim odbiorcom „**porad na temat najlepszych taryf**” na podstawie ich konkretnego zużycia energii, oraz ustanowili „**system wczesnego ostrzegania**”, jeżeli istnieje ryzyko, że zużycie energii przez odbiorcę znacznie przekroczy poziom zakładany w momencie zawierania umowy, a także wtedy, gdy pojawi się tańsza oferta¹⁶. Takie usługi, które odzwierciedlają rozwiązania stosowane w innych sektorach¹⁷, umożliwiłyby konsumentom szybką reakcję i zmianę umowy (np. z taryfy zmiennej na stałą), co miałooby pozytywny wpływ na opłacane przez nich rachunki.

Europejczycy powinni mieć dostęp do **jasnych informacji** na temat swoich umów. Zwięzłe streszczenie powinno być przedstawiane z odpowiednim wyprzedzeniem przed zawarciem lub przedłużeniem umowy. W celu zapewnienia, by konsumenci znajdujący się w trudnej sytuacji, w tym osoby nieposiadające narzędzi cyfrowych lub odpowiednich umiejętności, mogli skutecznie korzystać ze swoich praw, dostawcy powinni udostępniać takie podsumowanie bezpłatnie, w przystępnych formatach i za pośrednictwem wielu kanałów. Komisja przedstawi wytyczne dotyczące kluczowych warunków umownych i zachęci dostawców do przedstawiania **standardowego streszczenia**.

Istnieją również zbędne **przeszkody techniczne** utrudniające zmianę dostawcy. Aby je wyeliminować, Komisja ustanowi przepisy techniczne dla dostawców, które zapewnią możliwość zakończenia operacji zmiany dostawcy w całej UE w ciągu 24 godzin. Ponadto kluczowe znaczenie ma **pełne wprowadzenie inteligentnych liczników** przez państwa członkowskie, ponieważ aby móc korzystać ze swoich praw lub z usług w zakresie elastyczności (zob. działanie 6), konsumenci muszą mieć jasny obraz zużywanej przez siebie energii.

Cel	Zwiększenie przejrzystości i porównywalności ofert dostaw energii, umożliwienie technicznej zmiany dostawcy w ciągu 24 godzin.
-----	---

¹⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (wersja przekształcona), art. 4 i 12.

¹⁵ [ACER 2021 Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Natural Gas Markets](#).

¹⁶ Zob. również działanie 7.

¹⁷ W sektorze telekomunikacyjnym dostawcy powinni co najmniej raz w roku udzielać klientom porad na temat najlepszych taryf, co mogłoby zachęcić klientów do zmiany opcji umowy.

Rezultat	Szacowane oszczędności uzyskane dzięki zmianie dostawcy, wynoszące 152 EUR rocznie .
Sposób realizacji	Komisja przyjmie przepisy techniczne dotyczące zmiany dostawcy (I kw. 2026 r.), przyjmie zalecenia w sprawie streszczenia kluczowych warunków umów energetycznych (I kw. 2026 r.) oraz rozważy zalecenie w sprawie standardowych wzorów rachunków za energię (2027 r.).

FILAR II: OCHRONA I WZMOCNIENIE POZYCJI KONSUMENTÓW

Działanie 5: Pobudzanie samodzielnego wytwarzania energii i dzielenia się energią przez Europejczyków

Mieszkańcy UE mogą zdecydować o połączeniu sił i utworzeniu **społeczności energetycznej** w celu zarządzania wspólnymi inwestycjami oraz wytwarzania i zużywania energii ze źródeł odnawialnych, na przykład za pomocą paneli słonecznych, turbin wiatrowych i systemów ciepłowniczych. Jest to gwarantowane prawem Unii¹⁸. Choć w Europie działa obecnie ponad 8 000 takich społeczności¹⁹, **niewykorzystany potencjał** jest ogromny, zwłaszcza na obszarach wiejskich, na przykład pod względem produkcji energii odnawialnej, w tym biogazu i biometanu lub lokalnego gospodarowania odpadami. Wspólne korzyści można również osiągnąć, **dzieląc się energią**. Umożliwia to większej grupie osób, takiej jak najemcy, gospodarstwa domowe o niskich dochodach i osoby nieposiadające odpowiedniej przestrzeni, bezpośrednie korzystanie z wyprodukowanej lokalnie energii ze źródeł odnawialnych. Samodzielne wytwarzanie energii oraz dzielenie się nią oznaczają większą autonomię oraz stabilny dostęp do przystępnych i bardziej przewidywalnych cen, a także zwiększają efektywność systemu energetycznego.

Do 2030 r. ponad 16 mln gospodarstw domowych i 630 000 MŚP mogłoby wytwarzać własną energię ze źródeł odnawialnych.²⁰ Istnieje potencjał **nawet dziesięciokrotnego zwiększenia** zainstalowanej mocy wytwórczej energii z odnawialnych źródeł w społecznościach gospodarstw domowych²¹. Indywidualne gospodarstwa domowe wytwarzające i zużywające własną energię słoneczną mogą zaoszczędzić nawet 260–550 EUR rocznie. W przypadku społeczności gospodarstw domowych, które wykorzystują mieszankę energii wiatrowej i słonecznej, oszczędności te mogą wynosić 440–930 EUR rocznie.²²

Aby osiągnąć ten potencjał, społeczności energetyczne muszą mieć możliwość dzielenia się energią elektryczną bez ponoszenia nadmiernych opłat od dostawców, sprzedaży nadwyżki energii oraz wykorzystania swojego potencjału w celu zrównoważenia wysokiego lub niskiego popytu na rynku. Wymogi administracyjne należy ograniczyć do minimum. Należy zapewnić ukierunkowane wsparcie w celu zagwarantowania dostępności dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i znajdujących się w trudnej sytuacji. Aby wesprzeć państwa członkowskie w tych staraniach, Komisja wyda **Plan działania dotyczący społeczności energetycznych**.

¹⁸ Art. 16 dyrektywy (UE) 2019/944 oraz art. 22 dyrektywy (UE) 2018/2001.

¹⁹ Oszacowano w oparciu o szeroką interpretację tego pojęcia, która nie jest ograniczona wyłącznie do definicji unijnych.

²⁰ Badanie EnTEC dotyczące potencjału energetyki obywatelskiej (w przygotowaniu).

²¹ Energia z takich społeczności mogłaby wnieść do 90 GW, co stanowiłoby 8 % całkowitej produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w UE do 2030 r. Zob. Badanie EnTEC dotyczące potencjału energetyki obywatelskiej (w przygotowaniu).

²² Oszczędności kosztów są obliczone na podstawie cen na rynku hurtowym i detalicznym w latach 2020 i 2022. W przypadku gdy energia elektryczna jest zużywana na własne potrzeby z wykorzystaniem sieci, zastosowanie mają wszystkie taryfy sieciowe i podatki.

Cel	Wykorzystanie potencjału społeczności energetycznych w celu zwiększenia ich zainstalowanej mocy wytwórczej energii z odnawialnych źródeł w UE nawet dziesięciokrotnie do 2030 r., co umożliwi wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych dla 25–30 mln gospodarstw domowych.
Rezultat	Potencjalne oszczędności w wysokości 260–550 EUR rocznie dla indywidualnych gospodarstw domowych oraz potencjalne korzyści finansowe w wysokości 440–930 EUR rocznie dla społeczności.
Sposób realizacji	Komisja przedstawi państwom członkowskim wytyczne dotyczące sposobu uwolnienia potencjału społeczności energetycznych i konsumpcji własnej energii, w tym dzielenia się dobrymi praktykami, w oparciu o ocenę potencjalnych i istniejących barier (I kw. 2026 r.), przyjmie rozporządzenie wykonawcze w sprawie interoperacyjności danych w celu zapewnienia, by dzielenie się energią było łatwe i w pełni zautomatyzowane dla konsumentów (2027 r.) oraz wyda szereg praktycznych przewodników krok po kroku dla gospodarstw domowych i innych zainteresowanych stron, w tym MŚP, rolników i organów publicznych dotyczących tworzenia projektów społeczności energetycznych oraz zarządzania takimi projektami (2026–2027).

Działanie 6: Promowanie elastyczności poprzez umowy detaliczne

Konsumenci posiadający elastyczne umowy detaliczne mogą zaoszczędzić znaczne kwoty. W niektórych przypadkach rachunki za energię elektryczną mogą być nawet o **40 % niższe** w przypadku przesunięcia zapotrzebowania na ogrzewanie na okresy, w których ceny energii elektrycznej są niskie²³. Jest to jeden z powodów, dla których należy aktywnie promować elastyczność popytu w całej UE. Korzyści obejmują mniejsze wytwarzanie energii elektrycznej i niższe koszty sieci, a także mniejsze zapotrzebowanie na środki wsparcia zdolności wytwórczych, przy czym potencjalne roczne oszczędności szacuje się na **2,7 mld EUR do 2030 r.**²⁴

Osiągnięcie tych korzyści wymaga zapewnienia **powszechnej dostępności elastycznych umów detalicznych**, zapewnienia konsumentom **dostępu do przejrzystych cen i wiarygodnych informacji**, a także **do ukierunkowanych porad** dotyczących wyboru umowy na dostawę najlepiej dopasowanej do ich potrzeb oraz zapewnienia dostępności niezbędnych **narzędzi technicznych**. **Inteligentne systemy pomiarowe** mają kluczowe znaczenie, ponieważ dostarczają danych niezbędnych do funkcjonowania mechanizmów elastyczności. Skuteczny dostęp do odpowiednich danych dodatkowo ułatwia większą automatyzację, a tym samym poprawia doświadczenia konsumentów, zapewniając zarazem silną ochronę danych.

Promowanie elastyczności oznacza również usunięcie barier dla dostawców usług elastyczności – przedsiębiorstw, które wynagradzają swoich klientów za przesunięcie zużycia energii elektrycznej z okresów szczytowych na tańsze, zmniejszając obciążenie sieci lokalnych. Komisja przedstawi wytyczne, które pomogą usunąć te bariery, takie jak czynniki zniechęcające lub nieodpowiednie sygnały cenowe.

Poza UE australijska oferta *Solar Sharer* oferuje gospodarstwom domowym bezkosztową energię elektryczną w okresach wysokiej produkcji energii słonecznej. Dostawcy w UE również opracowują oferty dotyczące bezkosztowej energii elektrycznej. Państwa

²³ Na podstawie danych ze [sprawozdania ACER z monitorowania rynku z 2025 r.](#) oraz własnych obliczeń Komisji.

²⁴ *Demand-side Flexibility: Quantification of benefits in the EU* [Elastyczność po stronie popytu: kwantyfikacja korzyści w UE], DNV for smartEn, wrzesień 2022 r.

członkowskie mogą chcieć zbadać podobne mechanizmy dostosowane do ram regulacyjnych UE, które umożliwiają obywatelom czerpanie bezpośrednich korzyści z czystej transformacji poprzez obniżenie rachunków bez konieczności początkowych inwestycji w dachowe instalacje fotowoltaiczne, oraz które zachęcają do elastyczności po stronie popytu, dostosowując zużycie do okresów wysokiej produkcji energii ze źródeł odnawialnych, poprawiają efektywność sieci i zwiększają poparcie publiczne dla dekarbonizacji dzięki eksponowaniu i urzeczywistnianiu korzyści płynących z transformacji energetycznej.

Cel	Umożliwienie Europejczykom czerpania korzyści z elastycznych umów detalicznych i inteligentnych urządzeń energetycznych optymalizujących zużycie energii.
Rezultat	Niższe rachunki konsumentów i koszty systemu, z potencjalnymi oszczędnościami sięgającymi 40 % ²⁵ .
Sposób realizacji	Komisja przedstawi wytyczne dotyczące propagowania wynagradzania za elastyczność w umowach detalicznych (I kw. 2026 r.), poprawi dostęp do danych wymaganych do celów elastyczności dzięki rozporządzeniu wykonawczemu w sprawie wymogów i procedur interoperacyjności (2027 r.) oraz będzie promować potencjał elastyczności i efektywność w odpowiednich projektach w ramach nowych partnerstw na rzecz lepszych mieszkań (2026 r.).

Działanie 7: Zwiększanie zaufania konsumentów

Konsumentom energii spotykają się z **agresywnymi praktykami telemarketingowymi** lub czasami mają trudności z poruszaniem się po rynkach energii. Skutkuje to **brakiem zaufania** do rynku i ogranicza możliwości korzystania z tańszych alternatyw lub bardziej innowacyjnych usług²⁶.

Aby poprawić jakość usług energetycznych świadczonych odbiorcom, Komisja będzie współpracować ze stowarzyszeniami konsumentów, dostawcami energii i organami regulacyjnymi w celu opracowania **nowego kodeksu usług dla dostawców energii**, co będzie pierwszym krokiem w kierunku przeciwdziałania **nieuczciwym praktykom marketingowym**. Kodeks ten umożliwi dostawcom energii dobrowolne zobowiązanie się do wykraczania poza obowiązujące wymogi w celu zapewnienia skutecznego rozpatrywania skarg oraz zapobiegania odłączeniom konsumentów znajdujących się w trudnej sytuacji – takich jak osoby mieszkające na obszarach wiejskich – poprzez dłuższe okresy wypowiedzenia, dostosowane plany płatności, minimalne dostawy energii, a także oferowanie „porad na temat najlepszych taryf” i „systemów wczesnego ostrzegania” (zob. działanie 4). Kodeks będzie służył jako **znak zaufania**, za pomocą którego dostawcy energii będą sygnalizować konsumentom, że ci mogą oczekiwać przejrzystych i uczciwych usług. Niektóre państwa członkowskie już z powodzeniem stosują i egzekwują taki kodeks²⁷. Decyzja o tym, czy i w jaki sposób taki kodeks będzie egzekwowany na szczeblu krajowym, pozostanie w gestii państw członkowskich.

²⁵ Na podstawie danych ze sprawozdania ACER z monitorowania rynku za 2025 r. („Rewarding Flexibility: How retail contract choice can help unlock consumer flexibility” [W jaki sposób wybór umów detalicznych może pomóc odblokować elastyczność konsumentów]) oraz własnych obliczeń Komisji konsumenci energii elektrycznej mogliby osiągnąć oszczędności w wysokości do 40 %, gdyby przeszli na umowę opartą na dynamicznych cenach i aktywnie zarządzali zużyciem energii.

²⁶ [Badanie Eurobarometr](#) wskazuje nieuczciwe praktyki handlowe jako obszar wymagający poprawy. 82 % respondentów deklaruje, że bardziej ufaloby dostawcy energii, gdyby zobowiązał się on do przestrzegania oficjalnie certyfikowanego kodeksu postępowania w zakresie praw konsumenta.

²⁷ Na przykład Irlandia, Niderlandy i Francja.

Chociaż **sztuczna inteligencja i cyfryzacja** przyniosą wiele korzyści, w tym oszczędność energii i obniżenie rachunków za energię, wiążą się również z nowymi wyzwaniami. Komisja oceni zatem, czy obecne przepisy są adekwatne do zakładanych celów.

Jeżeli dostawcy energii nie chronią się przed wahaniami cen, zaufanie do rynku spada. W przypadku upadłości dostawców energii odbiorcy mogą stracić wszelkie zaliczki i zostać zmuszeni do zawarcia mniej korzystnych umów. Aby temu zapobiec, Komisja przedstawi krajowym organom regulacyjnym wytyczne dotyczące tego, w jaki sposób mogą one zapewnić, aby dostawcy energii opracowali **odpowiednie strategie zarządzania ryzykiem i strategie zabezpieczające**, co pomoże w utrzymaniu stabilności i niezawodności detalicznego rynku energii elektrycznej.

Cel	Podniesienie zaufania, zwalczanie agresywnego i wprowadzającego w błąd (tele)marketingu, ochrona Europejczyków przed konsekwencjami niedoskonałości rynku.
Rezultat	Większe zaufanie konsumentów i wyższa jakość usług. Większa przejrzystość rynku prowadząca do konkurencyjnych cen i poprawy efektywności usług.
Sposób realizacji	Komisja otworzy możliwość korzyści dla konsumentów, proponując dostawcom energii łatwo zrozumiały kodeks usług dotyczący praw konsumentów, a dostawcy mogą dobrowolnie zobowiązać się do przestrzegania wysokich standardów ochrony konsumentów opartych na przejrzystości, sprawiedliwości, wzajemnym zaufaniu i rozliczalności (IV kw. 2026 r.). Komisja opublikuje nowe wytyczne, które pomogą krajowym organom regulacyjnym w zapobieganiu upadłości dostawców poprzez poprawę zarządzania ryzykiem (I kw. 2026 r.) oraz oceni potrzebę przyjęcia nowego wniosku ustawodawczego UE w sprawie praw konsumentów w dziedzinie energii na okres po 2029 r. w celu zabezpieczenia praw konsumentów również w nowych innowacyjnych umowach oraz rozwiązania problemu agresywnych lub wprowadzających w błąd praktyk (tele)marketingowych (2028 r.).

FILAR III: WALKA Z UBÓSTWEM ENERGETYCZNYM I PODATNOŚCIĄ NA ZAGROŻENIA

Sprawiedliwość i równość stanowią fundament transformacji energetycznej. Zgodnie z najnowszym badaniem Eurobarometru ochrona konsumentów w trudnej sytuacji i dotkniętych ubóstwem energetycznym jest dla Europejczyków **najważniejszym priorytetem**²⁸. Ubóstwo energetyczne, nieprzystępne cenowo mieszkania i ograniczony dostęp do mieszkań socjalnych mogą prowadzić do rosnącego ryzyka podatności na zagrożenia. UE opracowuje pierwszą unijną strategię na rzecz walki z ubóstwem, aby zapewnić ludziom dostęp do podstawowych usług i ochrony, zaradzić głównym przyczynom ubóstwa i przyczynić się do jego eliminacji do 2050 r. Umożliwienie wszystkim dostępu do energii jako podstawowej usługi zmniejszy podatność na zagrożenia i ubóstwo w UE.

Działanie 8: Połączenie sił na rzecz ograniczenia ubóstwa energetycznego

W 2024 r. około **42 mln Europejczyków** (9,2 % ludności Unii) nie było w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów²⁹. Jest to poważna i niedopuszczalna sytuacja dla zbyt wielu

²⁸ [Badanie Eurobarometr Flash 566](#) „Consumer behaviour in the energy transition” [Zachowanie konsumentów w transformacji energetycznej], grudzień 2025 r.

²⁹ Eurostat „[Population unable to keep home adequately warm by poverty status](#)” [Ludność niebędąca w stanie odpowiednio ogrzać swoich domów z powodu ubóstwa], luty 2026 r.

mieszkańców UE, która w nieproporcjonalnym stopniu dotyka rodzin i grup ludności zagrożonych ubóstwem lub dyskryminacją.

Ramy prawne UE zobowiązują państwa członkowskie do rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego oraz ochrony konsumentów znajdujących się w trudnej sytuacji za pomocą środków z zakresu polityki i konkretnych działań. Z przeprowadzonej przez Komisję oceny³⁰ zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu wynika jednak, że **przepisy te są wdrażane w całej UE nierównomiernie**. Wynika to częściowo z trudności w identyfikacji gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i osób zagrożonych ubóstwem energetycznym oraz w dotarciu do nich, a także z trudności w **przełożeniu potrzeb na skuteczne środki wsparcia**, ponieważ ubóstwo energetyczne i podatność na zagrożenia są **wielowymiarowe**. Aby pomóc państwom członkowskim w realizacji bardziej ambitnych **planów krajowych** i ograniczeniu ubóstwa energetycznego, Komisja przedstawi dodatkowe wytyczne oraz będzie dzielić się dobrymi i możliwymi do powielenia praktykami. Skoncentrują się one na udanych krajowych i lokalnych podejściach do rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego i rozdziału zachęt³¹, przy jednoczesnym zapewnieniu utrzymania zachęt do oszczędności energii i efektywności energetycznej nawet dla gospodarstw domowych otrzymujących świadczenia społeczne na pokrycie rachunków za energię. Zgodnie z dyrektywą (UE) 2024/1275 w sprawie charakterystyki energetycznej budynków Komisja pomoże również państwom członkowskim w opracowaniu do końca 2026 r. **krajowych planów renowacji budynków** w celu zidentyfikowania budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej, w których mieszkają osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji, oraz w opracowaniu dostosowanej do potrzeb polityki, która pomoże im obniżyć rachunki za energię i mieszkać w bardziej komfortowych warunkach zarówno zimą, jak i latem. Plany te mają również na celu uwzględnienie kwestii **dostępności** dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w kontekście renowacji.

Oprócz projektów dotyczących ubóstwa energetycznego w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego³², funduszy polityki spójności³³ lub innego wsparcia udzielanego na szczeblu lokalnym za pośrednictwem Centrum Doradztwa ds. Ubóstwa Energetycznego (EPAH) Komisja ogłosi **nowe zaproszenie do składania wniosków w ramach programu LIFE**³⁴ w celu finansowania projektów wspierających władze krajowe, regionalne i lokalne w zwalczaniu ubóstwa energetycznego, w oparciu o 10 już realizowanych projektów. Umożliwi to dodatkowym podmiotom opracowanie i zwiększenie skali ukierunkowanych środków, które zapewnią gospodarstwom domowym dotkniętym ubóstwem energetycznym trwałe rozwiązania w zakresie przystępnej cenowo energii i poprawy warunków życia. Ponadto Komisja przedstawi wytyczne dotyczące sposobów, w jaki można ochronić gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji i osoby dotknięte ubóstwem energetycznym w trakcie **likwidacji sieci gazu ziemnego**.

³⁰ [SWD\(2025\) 140 final](#).

³¹ Rozdział zachęt ma miejsce wówczas, gdy korzyści płynące z transakcji lub inwestycji nie przynoszą bezpośrednich korzyści podmiotowi, który ponosi koszty takiej transakcji lub inwestycji.

³² W latach 2026–2032 Społeczny Fundusz Klimatyczny zapewni do 86,7 mld EUR na pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji i małym przedsiębiorstwom, które najbardziej odczuwają rosnące koszty energii i transportu.

³³ Rozporządzenie w sprawie modernizacji polityki spójności zachęca państwa członkowskie do zwiększenia finansowania przystępnych cenowo i zrównoważonych mieszkań, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym.

³⁴ [Wieloletni program prac na lata 2025–2027 dla programu LIFE](#).

Cel	Pomoc władzom krajowym i lokalnym w podejmowaniu konkretnych działań na rzecz zmniejszenia liczby osób dotkniętych ubóstwem energetycznym i ochrony konsumentów znajdujących się w trudnej sytuacji, aby zapewnić sprawiedliwą i uczciwą transformację energetyczną.
Rezultat	Bardziej spójne i ukierunkowane polityki na rzecz gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji i dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem energetycznym, szybszy, sprawiedliwszy i bardziej przystępny cenowo dostęp do rozwiązań strukturalnych (np. renowacji), stopniowe i wymierne ograniczanie ubóstwa energetycznego i związanych z nim problemów zdrowotnych i społecznych w całej Unii.
Sposób realizacji	Komisja: - o zaktualizuje swoje zalecenie dotyczące ubóstwa energetycznego³⁵, aby przedstawić dodatkową analizę i podzielić się dobrymi i możliwymi do powielenia praktykami. Zaktualizowane zalecenie będzie obejmować praktyki, które skutecznie przeciwdziałają ubóstwu energetycznemu i eliminują rozdział zachęt, wykorzystują narzędzia cyfrowe, upraszczają działania informacyjne skierowane do osób znajdujących się w trudnej sytuacji, wdrażają środki międzysektorowe w celu ochrony ludzi przed falami upałów, wspierają innowacyjne narzędzia finansowania środków w zakresie efektywności energetycznej oraz pokazują, w jaki sposób dzielenie się energią i społeczności energetyczne mogą skutecznie zmniejszać ubóstwo energetyczne (IV kw. 2026 r.); - o będzie nadal udzielać pomocy technicznej oraz dodatkowych wytycznych władzom krajowym, regionalnym i lokalnym w celu skutecznego ukierunkowania polityk i środków na osoby znajdujące się w trudnej sytuacji (2026–2028) oraz - o będzie wspierać władze krajowe, regionalne i lokalne w docieraniu do osób stojących w obliczu ubóstwa energetycznego za pomocą skutecznych środków, finansując nowe projekty w ramach programu LIFE, które przeciwdziałają ubóstwu energetycznemu. Komisja podejmie ukierunkowane działania komunikacyjne i informacyjne, aby informować Europejczyków znajdujących się w trudnej sytuacji i dotkniętych ubóstwem energetycznym o opłacalnych możliwościach oszczędzania energii (2026–2027).

Działanie 9: Ochrona osób znajdujących się w trudnej sytuacji przed odłączeniem od sieci

Dla wielu mieszkańców UE, w tym osób już dotkniętych ubóstwem energetycznym, kolejnym palącym problemem jest **niemożność opłacenia rachunków za energię**. Ryzyko odłączenia od dostaw energii elektrycznej i gazu poważnie wpływa na jakość ich życia i zdrowia, w tym zdrowia psychicznego. W 2024 r. z **opłatami za media zalegało około 31 mln Europejczyków**³⁶.

Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi, dostawcami energii, organizacjami konsumenckimi oraz innymi odpowiednimi zainteresowanymi stronami w celu ustanowienia na szczeblu krajowym systemów

³⁵ [EUR-LEX 32023H2407](#).

³⁶ Eurostat, „[Arrears on utility bills](#)” [Zaległości w płatnościach za media], luty 2026 r.

identyfikacji **wczesnych sygnałów ostrzegawczych** w przypadku, gdy gospodarstwa domowe mają trudności z opłaceniem rachunków za energię. Chodzi o to, by umożliwić przedsiębiorstwom energetycznym podjęcie działań i zaoferowanie wsparcia takim gospodarstwom domowym, zanim problem się pogłębi. Ponadto Komisja będzie propagować dobre praktyki zapobiegania odłączeniom i ochrony przed nimi, w tym **programy zarządzania długiem**.

Cel	Lepsza ochrona osób znajdujących się w trudnej sytuacji i dotkniętych ubóstwem energetycznym, zagrożonych odłączeniem energii, dzięki systemom wczesnego ostrzegania i programom zarządzania długiem.
Rezultat	Mniej odłączeń, spójna ochrona konsumentów znajdujących się w trudnej sytuacji w całej UE, zmniejszenie podatności na zagrożenia, poprawa sprawiedliwości społecznej, zdrowia i dobrostanu.
Sposób realizacji	Komisja opracuje wytyczne dotyczące wsparcia, zorganizuje kursy szkoleniowe dla organów krajowych i lokalnych na temat projektowania i wdrażania zabezpieczeń przed odłączeniem oraz będzie propagować najlepsze praktyki za pośrednictwem ukierunkowanych warsztatów, wydarzeń i publikacji (II–III kw. 2026 r.); Będzie także informować o dostępnym wsparciu za pomocą specjalnych działań komunikacyjnych (przez cały 2026 r.).

FILAR IV: WDRAŻANIE OBOWIAZUJĄCYCH PRZEPISÓW UE

Europejczycy korzystają z silnej ochrony konsumentów dzięki prawu UE, jednak jej **wdrażanie jest nierównomierne**. Bez skutecznego wdrażania w praktyce rozbieżność między ambicjami Unii a rzeczywistymi doświadczeniami obywateli będzie się utrzymywać. **Władze lokalne** odgrywają kluczową rolę we wspieraniu i angażowaniu ludzi, jednak często są włączane w opracowywanie polityki w niewystarczającym stopniu i **nie mają uprawnień ani środków**, aby realizować działania na rzecz mieszkańców.

Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi i odpowiednimi zainteresowanymi stronami, aby pomóc we wdrażaniu i egzekwowaniu przepisów UE, w szczególności poprzez przyjęcie **wytycznych i analiz technicznych** dotyczących: społeczności energetycznych i konsumpcji własnej, w tym planu działania na rzecz społeczności energetycznych; ochrony odbiorców klientów znajdujących się w trudnej sytuacji oraz odbiorców dotkniętych ubóstwem energetycznym przed odłączeniem energii oraz podczas odchodzenia od gazu; streszczenia kluczowych warunków umowy; zarządzania ryzykiem związanym z dostawcami; rynkowych cen detalicznych; wynagradzania elastyczności w umowach detalicznych; przepisów technicznych dotyczących zmiany dostawcy.

Oczywiście wdrożenie nie może nastąpić bez uwzględnienia **wszystkich zainteresowanych stron**. Dlatego też, aby osiągnąć wszystkie cele określone w niniejszym komunikacie, niezbędna jest ścisła współpraca i **zaangażowanie** Komisji, państw członkowskich oraz samych Europejczyków, a także społeczeństwa obywatelskiego, organów regulacyjnych, przemysłu i środowiska akademickiego. W związku z powyższym Komisja **usprawni** istniejące inicjatywy i zwiększy widoczność istniejących narzędzi wsparcia – takich jak ośrodek doradztwa ds. energii obywatelskiej, Centrum Doradztwa ds. Ubóstwa Energetycznego, Porozumienie Burmistrzów, inicjatywa UE na rzecz wysp, inicjatywa dla regionów górniczych w okresie transformacji oraz forum poświęcone zachowaniom w zakresie zużycia energii – przekształcając istniejące **Obywatelskie Forum Energetyczne** w centralny punkt wymiany najlepszych praktyk i monitorowania postępów w ich wdrażaniu. Komisja wyda również wytyczne dla państw członkowskich w celu zwiększenia roli miast, wspierając

je w pełnym wykorzystaniu potencjału władz lokalnych w transformacji w kierunku czystej energii. **Za pośrednictwem krajowych organizacji konsumenckich Komisja zwróci szczególną uwagę na zaangażowanie obywatelskie, dbając o to, aby konsumenci byli informowani o przysługujących im prawach i możliwościach dostępnych na unijnym rynku energii.**